

Використана література:

1. Бобрицька В. І. Актуальні проблеми інклюзивної освіти / В. І. Бобрицька // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2015. – № 5-6. – С. 7-11.
2. Бобрицька В. І. Формування здоров'я молоді: актуалізація світового ретродосвіду в умовах сучасної університетської освіти: монографія / В. І. Бобрицька. – Полтава: ОП Рибалка Д. Л., 2010. – 200 с.
3. Бобрицька В. І. Пріоритети державної кадрової політики України з підготовки фахівців відповідно до потреб ланок національної системи освіти / В. І. Бобрицька // Освітня політика: філософія, теорія, практика: монографія / за ред. В. П. Андрущенко; авт. кол.: В. П. Андрущенко, Б. І. Андрушин, В. І. Бобрицька, Р. М. Вернидуб та ін. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – С. 398-454.
4. Валеологія: навч. посіб. для студентів вищих закладів освіти. – В 2-х ч. / В. І. Бобрицька, С. О. Гладкий [та ін.]; за ред. В. І. Бобрицької. – Полтава: ТОВ "Поліграфічний центр "Скайтек", 2000. – 306 с. (Гриф МОН України).
5. Освіта осіб з особливими потребами. Загальні відомості [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua>
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Bobrytska V. I. Value measuring of psychophysical adaptation of a teacher-beginner / V. I. Bobrytska // The Strategies of Modern Science Development: International scientific-practical conference. Science Book Publishing House, Yelm, WA, USA, 29-30 March 2013. – P. 153-158.

Abstract

In the article the set of factors that determine the state policy of Ukraine in the domain of protection, retention and buildup of health of young people are emitted. There has been determined that one of the priorities of modern educational policy of Ukraine is to resolve issues of education of physically challenged people in Ukraine, introduction of inclusive education.

Keywords: *educational policy, state policy, health protection of younger generation, education of physically challenged people, inclusive education.*

УДК 378.091.12.011.3-051:78]:159.923

Бодрова Т. О.

ОСОБИСТІСНИЙ РЕСУРС МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА В РАКУРСІ МІЖСУБ'ЄКТНИХ ВИРОБНИЧИХ ВІДНОСИН

У статті розглянуто значення особистісного ресурсу як системної інтегральної характеристики педагога, визначено його місце в структурі методичної підготовки майбутніх учителів музики. Доведено, що ресурсний підхід як один із чинників оновлення мистецько-освітнього простору засвідчує свою перспективність в оптимізації навчально-виховного процесу, динамізуючи практичну діяльність студентів у напрямку більш продуктивного прояву особистісно-професійних можливостей та здатності до суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Ключові слова: *особистісний ресурс, методична підготовка майбутніх учителів музики, методична підготовленість, ресурсогенеруючі фактори, саморегуляція, міжсуб'єктні відносини.*

В сучасному культурному просторі якість освіти традиційно пов'язується з забезпеченням суспільства висококваліфікованими фахівцями. Для виконання цієї мети вища школа всебічно удосконалює процес підготовки педагогів, які можуть самостійно поповнювати свої знання, творчо орієнтуватись у досягненні сучасної науки і культури, реалізовувати поставлені життям педагогічні задачі. У зв'язку з цим гостро постає питання особистісного ресурсу, результат сформованості якого виявляється в категоріях "готовності", "підготовленості", реальної здатності індивіда до виконання своїх соціальних та професійних обов'язків.

У своїх дослідженнях науковці відмічають протиріччя, що склалися між необхідністю сприяння розвитку ресурсних можливостей студентів на шляху фахового удосконалення та відсутністю

відповідних науково обґрунтованих технологій їх накопичення, застосування, а також відновлення (Є. Кожевнікова, С. Микитюк, В. Новгородська, Н. Сегеда). З огляду на вищезазначене ресурсний підхід як один із чинників оновлення освітнього простору засвідчує сьогодні свою перспективність в оптимізації методичної підготовки педагогів, динамізуючи їх практичну діяльність у напрямку більш продуктивного прояву особистісно-професійних можливостей.

Метою статті є висвітлення ролі особистісного ресурсу в мистецько-освітньому просторі, доведення його значення й місця в структурі підготовки майбутнього учителя музики до роботи за фахом.

Найбільш продуктивною сферою формування ресурсних якостей особистості виступає, на нашу думку, методична підготовка майбутніх учителів музики як найбільш вагомий результат інтегративної взаємодії усіх ланок освітнього процесу, спрямованого на отримання педагогічного продукту (Л. Арчажникова, І. Зязюн, А. Козир, О. Олексюк, О. Отич, В. Орлов, Г. Падалка, О. Рудницька, О. Ростовський, О. Хижна, О. Шевнюк, В. Шульгіна, О. Щолокова та ін.). В той же час, зазначена підготовка розглядається як система неперервного особистісно-фахового самовдосконалення та самореалізації і, в той же час, як процес набуття знань, умінь, навичок, способів дій в системі музично-педагогічної освіти, необхідних для виконання музично-виховної роботи в умовах міжсуб'єктних відносин.

Для внутрішнього усвідомлення стану підготовленості до музично-педагогічної діяльності майбутньому педагогу-музиканту необхідно оцінити себе як суб'єкта педагогічної дії, проаналізувати мотиви власної соціокультурної та музично-виконавської активності, а також перевірити на здатність виконання функцій вчителя музики. Ці необхідні для процесу самодетермінації дії акумулюються в понятті життєвого й особистісного ресурсу.

Спираючись на розуміння освітнього процесу в ВНЗ як цілеспрямованої взаємодії його учасників на основі таких особистісних утворень як "потенційна можливість" та "реальна здатність", ми здійснили спробу проаналізувати підготовку майбутніх учителів музики до виконання професійних обов'язків з позицій ресурсного підходу.

Результатом методичної підготовки майбутніх учителів музики є їх *методична підготовленість*, яку ми розуміємо як сукупність особистісно-ціннісних, пізнавальних та операційно-інструментальних характеристик діяльності, що забезпечують успішність постановки й реалізації учителем на практиці важливих педагогічних завдань сучасної школи, пов'язаних з формуванням музичних компетентностей учнів.

Таким чином, в методичній підготовці закладені особливі ресурсогенеруючі важелі, що сприяють активному професійному зростанню майбутнього фахівця, переведенню його фахового потенціалу в активний інструментальний стан. З цих позицій важливо усвідомити, що зазначений процес переходу "потенціалу" особистості в "ресурс" може відбуватись тільки завдяки самоактивності, що спрямована на творення та удосконалення себе в процесі спілкування з іншими. А відтак, виявляється, що саме в категорії "самості", що представлена активним результатом інтеграції внутрішніх мотивів та зовнішніх взаємодій, і знаходить прояв творча сутність ресурсу [2].

Психологічною наукою отримано низку результатів, що дають уяву про особливості ресурсів людини та розкривають психологічні аспекти функціонування ресурсних механізмів (А. Адлер, Г. Берулава, Л. Вассерман, Л. Спенсер, З. Фрейд, А. Фрейд, К. Хорні та інші). Вітчизняні та зарубіжні вчені найбільш приділяють увагу ресурсам, які використовує людина в особливо складних умовах взаємодії з іншими учасниками педагогічного процесу (К. Абульханова-Славська, О. Власова, Т. Гордєєва, Г. Іванченко, Д. Леонтьєв, В. Петровський).

Слід зазначити, що більшістю представників педагогічної науки, які розробляють проблему ресурсу, цей феномен визначається як *сукупність об'єктивно існуючих умов і засобів, необхідних для реалізації потенціалу суб'єкта педагогічного процесу* (С. Архипова, С. Микитюк, В. Новгородська, Ю. Постилякова, Н. Сегеда та інші). Вчені стверджують, що особистісний ресурс студента як "інструментальна складова" потенціалу акумулює комплекс професійних знань та умінь,

сили та здібності майбутніх фахівців (фізичні, інтелектуальні, духовно-моральні, естетичні) для практичної реалізації поставлених цілей та педагогічних завдань. Результати наукових досліджень засвідчують, що ресурс, розвиваючись в діяльності та забезпечуючи її ефективність, відповідає як за реалізацію операціональної поведінки суб'єкта педагогічної дії, так і за його активність у міжсуб'єктному спілкуванні [2].

Відомо, що педагогічна праця вважається однією із найскладніших в силу небезпеки виникнення в роботі стресогенних ситуацій та психологічних ризиків для здоров'я освітянина. До основних факторів, що обумовлюють синдром "професійного вигорання", слід віднести щоденне психічне навантаження, високу відповідальність, рольові та міжособистісні конфлікти, дисбаланс між інтелектуально-енергетичними витратами та морально-матеріальною винагородою, спілкування з "важкими" учнями [2]. З метою стимулювання якості музично-виховної діяльності майбутнього педагога-музиканта, підтримки здорового емоційного та високого життєвого тону, спроможності до створення інтерпретації музичного твору та гарантованого естетичного рівня його виконання необхідно вже під час навчання створювати умови для розвитку та накопичення особистісного ресурсу, здатного протистояти негативним впливам.

В ході експериментальної роботи виявлено, що недостатня міра розвитку особистісного ресурсу обумовлює низький рівень діяльності студентів на виробничій практиці з предмету "Музичне мистецтво", в процесі якої виникають труднощі керівництві учнівським колективом, в проектуванні й моделюванні мистецько-педагогічних дій, прийнятті педагогічних рішень тощо. Свідченням сформованості особистісного ресурсу є такі якості студента як впевненість в собі, адаптивність, довіра до колег, здатність до суб'єкт-суб'єктного спілкування, наполегливість, передбачення очікуваного результату [1].

Висновки. Проблема особистісного ресурсу педагога залишається сьогодні відкритою й актуальною для теоретичного вивчення та практичного дослідження. Потребують подальшої розробки психолого-педагогічних механізми виявлення та поповнення ресурсних можливостей майбутніх педагогів у сфері музичного мистецтва, впровадження інноваційних методик з оптимізації їх особистісно-продуктивних сил та ресурсних здатностей до міжсуб'єктної комунікації.

Використана література:

1. Сегеда Н. А. Професійний розвиток викладача музичного мистецтва: історія, методологія, теорія : [монографія] / Н. А. Сегеда. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 273 с.
2. Спенсер Л. М. Компетенции на работе. Пер. с. англ. / Л. М. Спенсер, С. М. Спенсер. – М. : НИППО, 2005. – 384 с.

Abstract

The article ediscusses the signific ance of personal resourceas a system of integral characteristics of the teacher, determined by its position in the structure of methodical preparation of future teachers of music.

Resources approach as a factor in art and education spaceis a promising optimization of the educational process in the direction of increasing its productivity. The author found that the result of methodical preparation of future teachers of music is their methodological preparedness as a set of personal values, cognitive and operational-activity components of the tool.

Identified, in herent in the essential characteristics of methodical preparation resource factors contribute to the successful implementation of a student on industrial practice the important tasks of the modern school, associated with theformationofthemusicalcompetence.

Intheprocessofanalysisoftheconceptof "personal resource" found that its essence lie sinemphasizing a strong, dominant and active personality traits in society that in crease the probability of overcoming of difficulties and the achievement of its objectives.

Keywords: *personal resource, methodical preparation of future teachers of music, methodical readiness, optimization, self-control, intersubject relations.*